

Сучасні методи побудови контролю рівня фізичного розвитку і фізичної підготовленості студентів

Артем'єв В. О., Колісниченко В. В.

Харківський національний університет внутрішніх справ, Харків, Україна

Анотація. Проблема контролю фізичного розвитку і фізичної підготовленості студентів є основним завданням в системі організації фізичного виховання у вищій школі, що пов'язано із проведеною реорганізацією фізичного виховання в середній школі і в цілому його організації в довузівської фізичної підготовки молоді в державі. Рівень фізичної підготовленості абітурієнтів практично досяг гранично низьких допустимих вікових норм. Це ставить питання про необхідність розробки науково обґрунтованих підходів побудови системи фізичної підготовки студентів на період їх навчання у вузі.

Ключові слова: фізичний розвиток, біологічний вік, фізична підготовленість, фізичний стан.

Вступ. Державна система фізичного виховання має базуватися на результатах постійно діючого моніторингу поточної фізичної підготовленості студентів. Сучасний підхід побудови системи фізичного виховання, передбачає систематичний контроль за фізичним розвитком і особливостями його індивідуального прояву, що визначає можливий рівень фізичної підготовленості [1, 2]. Це визначає необхідність розробки арсеналу засобів фізичних вправ, який повинен повністю забезпечувати необхідні потреби, що враховують особливості індивідуального фізичного розвитку. Основним фактором у даному випадку виступає біологічний вік.

Мета. На підставі теоретичних положень розробити моніторинг фізичного розвитку і фізичної підготовленості студентів для вдосконалення їх фізичного виховання.

Завдання: Встановити стандарти і критерії відмінності порівнюваних індивідуальних особливостей фізичного розвитку студентів; дати рекомендації до побудови вузівської системи моніторингу фізичного розвитку і рівня фізичної підготовленості. **Матеріал:** Результати здачі контрольних нормативів з фізичної підготовки студентів і оцінки рівня

фізичної підготовленості абітурієнтів. **Методи:** фізіологічні методи оцінки фізичного стану, антропометричні вимірювання. Метод ознакових семантичних просторів уявлення емпіричних даних [4], методи статистичної обробки.

Результати дослідження та їх обговорення. Фізичний розвиток тісно пов'язан з біологічним віком, оцінка якого є вкрай важливим складовим компонентом показника соматичного здоров'я. У вирішенні цього завдання була використана методика оцінки соматичного здоров'я (фізичного), яка розроблена в ХДАФК. В її основі лежить визначення істинного біологічного віку індивіда і особливості його протікання від норми вікового розвитку [3]. В даному випадку важливим компонентом є показник маси тіла, віднесеної до її віковій нормі. Ступінь відхилення цього значення від одиниці вказує на випереджаючий або біологічний розвиток індивіда, який запізнюється. Відхилення цієї характеристики від популяційної норми зросто-вагового індексу дозволяє встановити якісну спрямованість відхилення від норми розвитку і силу виразності цього відхилення.

Використана методика значно більш глибоко представляє характеристики фізичного розвитку, фізичного стану і характеру протікання біологічного віку і це здійснюється методом Кетле. Перевага використовуваного методу дослідження полягає в тому, що він має можливість бути виконаним з будь-якою заданою або необхідною точністю проведених зіставлень.

Гідність даного методу полягає в тому, що в ньому можна збільшувати і зменшувати число використовуваних показників в залежності від поставленого завдання досліджень. Мінімальна кількість використовуваних критеріїв оцінки фізичного розвитку, фізичного стану і особливості протікання біологічного віку базується на трьох показниках для кожного хронологічного віку, якими виступають зріст, вага і популяційна норма біологічного віку. Остання характеристика повністю збігається з нормою розподілу використовуваних ознак у відповідному хронологічному віці [5].

Важливим результатом аналізу емпіричних даних, які представляються в семантичних ознакових просторах, з введеною в них єдиною мірою полягає в тому, що можливо здійснювати міру прояву універсальності вроджених характеристик контрольованих параметрів і індивідуальність прояву, яка повторюється по її спрямованості і виразності.

Практично дана методика дозволяє з одного боку встановлювати індивідуальну вроджену схильність до певної специфіки виконуваної діяльності, а з іншого встановлювати особливості прояву специфічних характеристик існуючих професій.

Впровадження цих методів в практику спостереження і аналізу стану фізичного розвитку і фізичного стану контрольованого контингенту студентів дозволяє створити

автоматизовану систему обробки наявних даних залікових і контрольних тестувань.

Висновки:

1. Стандартами та критеріями розрізнення фізичного розвитку можуть служити норми розроблені Академією медичних наук України та Інститутом гігієни та медичної екології.
2. Найбільш ефективними і доступними для використання в практиці організації вузівського фізичного виховання є методи, розроблені в ХДАФК для оцінки фізичного розвитку і фізичної підготовленості, які дозволяють здійснювати індивідуальну паспортизацію фізичного розвитку і формувати структуру професіограми щодо пропонованих вимог до фізичного розвитку.
3. Дані методи дозволяють здійснювати моніторинг поточного рівня фізичного розвитку і фізичної підготовленості і широко використовувати комп'ютерну техніку для введення системи аналізу та обробки матеріалу поточного спостереження за фізичним розвитком і його поточного контролю.

Список використаної літератури.

1. Друзь В.А., Артемьева Г.П., Бурень В.Н., Пугач Я.И. (2013), *Теоретические и прикладные основы построения мониторинга физического развития, физической подготовленности и физического состояния различных групп населения: уч. пособ.* Харьков. 116 с.
2. Изаак, С. И. (2005), *Мониторинг физического развития и физической подготовленности. Теория и практика*, М: Советский спорт, 196 с.
3. Друзь В.А., Бурень В.Н., Пугач Я.И. и др. (2014), *Обзорный анализ по проблеме «Теоретико-методологические основы построения системы массового контроля и оценки уровня физического развития, физического состояния и физической подготовленности различных групп населения»:* уч. пособ., Харьков: ХГАФК, 128 с.
4. Ашанин В.С., Пугач Я.И. (2014), *Построение семантических пространств для описания психосоматической деятельности человека в экстремальных условиях*, Харьков: ХГАФК, 88 с.
5. Ажиппо А.Ю., Шестерова Л.Е., Друзь В.А., Пугач Я.И. др. (2016), *Онтология теории конституциональной диагностики физического развития и индивидуальных особенностей проявления биологического возраста*, Харьков, ХГАФК, 284 с.